

Sygnatura akt VI Ka 221/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **11 sierpnia 2020** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący sędzia Dariusz Prażmowski

Protokolant Barbara Szkabarnicka

przy udziale Grzegorza Popławskiego

Prokuratora Prokuratury Rejonowej w T.

po rozpoznaniu w dniu 11 sierpnia 2020 r.

sprawy **B. G.** ur. (...) w T.

syna J. i A.

oskarżonego z art. 209§1a kk w zw. z art. 209§1 kk

na skutek apelacji wniesionych przez oskarżonego i jego obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 8 stycznia 2020 r. sygnatura akt II K 832/19

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Tarnowskich Górach do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	VI Ka 221/20
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	2	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

1.1. **Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji**

Wyrok Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach z dnia 8 stycznia 2020 r. sygnatura akt II K 832/19

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.1.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.1.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji

#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. **Wnioski**

#	uchylenie	#	zmiana

2. **Ustalenie faktów w związku z dowodami**

przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

1.5. Ustalenie faktów

1.1.3. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.				
1.1.4. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				

1.6. Ocena dowodów

1.1.5. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

1.1.6. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz	

niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwiążle o powodach nieuwzględnienia dowodu

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
3.1.	Naruszenia przepisów postępowania mające wpływ na treść wyroku a to art. 6 k.p.k. przez naruszenie prawa do obrony oraz przeprowadzenie rozprawy bez uwzględnienia stanowiska oskarżonego.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwiążle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Zarzut zasadny bowiem istotnie naruszono prawo do obrony oskarżonego przez pominięcie wszystkich praktycznie podnoszonych przez niego okoliczności które mogłyby wskazywać na niewypełnienie przez niego znamion zarzucanego mu przestępstwa, przy czym w ogóle okoliczności tych nie badano. Zaniedbania w tym zakresie zaistniały już na etapie postępowania przygotowawczego i nie zostały naprawione w toku postępowania sądowego. Zaniedbania te prowadziły do wadliwej oceny dowodów czyli naruszenia art. 7 k.p.k. oraz		

niewyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności zdarzenia czyli naruszenia art. 366 § 1 k.p.k. a w konsekwencji poczynienia błędnych ustaleń faktycznych.

Należy zauważyć, iż oskarżony w wyjaśnieniach wskazał, że został z dniem 15 lutego 2019 r. wyrejestrowany z Urzędu Pracy w B., lecz wskazał równocześnie iż nie stawiał się z powodu jego stanu zdrowia, nadto wskazał, że na skutek odwołania przywrócono mu status osoby bezrobotnej z ciągłością od 15 lutego 2019 r.

Kwestia stanu zdrowia oskarżonego w ogóle nie była badana. Brak było również danych dotyczących przywrócenia mu statusu osoby bezrobotnej. Akt oskarżenia nie zawiera uzasadnienia więc nie wiadomo z jakich przyczyn oskarżyciel publiczny zaniedbał wyjaśnienia tych kwestii i uznał równocześnie, iż mimo posiadania statusu osoby bezrobotnej (jak wynikałoby z niezweryfikowanych wyjaśnień oskarżonego) wypełnił on znamiona przestępstwa niealimentacji. W uzasadnieniu wyroku wskazał Sąd, że wyjaśnieniom oskarżonego dano wiarę, przy czym w zakresie oceny zaistnienia znamion przestępstwa z art. 209 k.k. wskazano na nieskorzystanie przez oskarżonego z ofert pracy dyskredytując posiadanie przez oskarżonego statusu bezrobotnego. W ocenie Sądu Okręgowego rozumowanie takie jest wadliwie i wbrew treści przepisu art. 366 § 1 k.k. bowiem oskarżony powoływał się na swój stan zdrowia jako okoliczność uniemożliwiającą mu kontynuowanie pracy (w apelacji wskazano także na pobyt w szpitalu). Ustalenie zatem Sądu I instancji w

zakresie braku przyjęcia ofert pracy (przy posiadaniu statusu osoby bezrobotnej) byłoby zatem zasadne gdyby ustalono, iż stan zdrowia nie uniemożliwił mu podejmowania określonego rodzaju pracy który mu oferowano.

Brak jest jednak jakichkolwiek ustaleń w tym zakresie.

W ocenie Sądu Okręgowego zwrócić należy również uwagę na opinię sądowo- psychiatryczną która jest niepełna bowiem odpowiada na pytanie dotyczące poczytalności oskarżonego (jednakże bez zgromadzenia jakiegokolwiek dokumentacji lekarskiej odnośnie oskarżonego co już ma znaczenie chociażby przez lakoniczność tejże opinii) jednakże mimo zawarcia tam informacji odnośnie leczenia oskarżonego w dalszym ciągu w (...) brak wskazania czy takie leczenie ma wpływ na możliwości podjęcia pracy przez oskarżonego. Złożone na rozprawie odwoławczej dokumenty wskazywałyby, iż oskarżony był co najmniej przez okres 2 tygodni niezdolny do pracy. Oskarżyciel publiczny w tym zakresie zaniechał jakiegokolwiek inicjatywy. Należy także wskazać iż opinia sądowo- psychiatryczna we wnioskach nie wskazuje w ogóle na jakie schorzenia cierpi czy też na jakie leczy się oskarżony (karta 70) co w ocenie Sądu Okręgowego jest niewątpliwym mankamentem tej opinii. Nota bene tego dowodów w ogóle nie oceniono w uzasadnieniu wyroku w kategoriach wiarygodności i kompletności.

Kolejnym mankamentem w zakresie przeprowadzonych dowodów jest brak przesłuchania D. G.. Sąd przyjął zaistnienie znamion przepisu art. 209 § 1a k.k. co

do obu pokrzywdzonych nie przeprowadzając żadnego dowodu z którego wynikałoby narażenie pokrzywdzonych na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych zgodnie z art. 209 § 1a k.k. Zważywszy, że D. G. to była żona oskarżonego i przedstawicielka ustawowa W. G. brak przesłuchania w toku całego postępowania, począwszy od postępowania przygotowawczego, jest rażącym brakiem. Nadto w uzasadnieniu zwarto w tym zakresie stwierdzenia o charakterze ogólnym które mogą się odnosić do praktycznie każdej sytuacji niepłacenia alimentów. Gdyby jednak tak było w rzeczywistości to znamię postaci kwalifikowanej właśnie przez zaistnienie narażenia nie mogłoby być kwalifikowane przez tę okoliczność skoro istniałaby ona w każdym przypadku.

Przypomnieć należy, iż na sądzie orzekającym spoczywa obowiązek oparcia ustaleń faktycznych na całokształcie materiału dowodowego ujawnionego w toku rozprawy głównej, przy czym sąd ten ma obowiązek mieć na względzie wszystkie okoliczności ujawnione i istotne dla sprawy, co ma szczególne znaczenie, gdy pomiędzy poszczególnymi relacjami zachodzą istotne różnice, winien różnice te i sprzeczności wyjaśnić. Przy gromadzeniu i ocenie dowodów sąd orzekający obowiązany jest uwzględniać okoliczności przemawiające za i przeciw oskarżonemu a nadto dokonać ich oceny z zachowaniem wskazań wynikających z art. 7 k.p.k. przy czym przesłanki na których oparł sąd orzekający ocenę dowodów muszą znaleźć odzwierciedlenie w uzasadnieniu wyroku wskazującym na tok rozumowania sądu i

ocenę dowodów. Przyjmuje się, iż bez wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy, poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne uznać należy za przedwczesne - „wyroku nie wolno wydawać na podstawie części materiału dowodowego, a musi on być wynikiem analizy całokształtu ujawnionych okoliczności, a więc i tych, które tezę oskarżenia potwierdzają i tych, które ją podważają. Dopiero wszechstronna ocena wszystkich dowodów i wynikających z nich okoliczności może doprowadzić do wykrycia prawdy i poczynienia prawidłowych w tym zakresie ustaleń” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 lutego 1996r. sygnatura akt III KRN 191/95 Prok. i Pr. 1996/7-8/11).

Koniecznym jest zatem w toku postępowania zweryfikowanie wskazanych wyżej okoliczności.

Wniosek

O uniewinnienie bądź uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

zasadny
częściowo zasadny
niezasadny

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

Wniosek o uchylenie wyroku jest zasadny bowiem zachodzi konieczność nie tylko przeprowadzenia przewodu sądowego na nowo ale w ogóle przeprowadzenia dowodów których nie przeprowadzano w toku postępowania przygotowawczego i sądowego dotychczas w ogóle, a które niezbędne

są do zweryfikowania linii obrony oskarżonego i możliwości wypełnienia przez niego znamion zarzucanego mu przestępstwa.		
3.2.	Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na jego treść polegający na uznaniu, że fakt niepłacenia przez oskarżonego rat alimentacyjnych w okresie od 16 lutego 2019 r. do 14 sierpnia 2019 r. był przez niego zawiniony w taki sposób, iż mając możliwość wywiązywania się z obowiązku alimentacyjnego, umyślnie tego nie czynił czyli uchylał się od przyczyniania się do utrzymania uprawnionych, w sytuacji gdy obiektywne okoliczności, na które oskarżony nie miał wpływu, uniemożliwiały mu wywiązanie się z obowiązku alimentacyjnego.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Zarzut jest zasadny bowiem na skutek uchybień w zakresie przeprowadzenia dowodów, ich niekompletności oraz błędnej oceny jak wskazano w punkcie 3.1 nie można zaakceptować ustaleń faktycznych które są przedwczesne, a i wątpliwie logicznie. Przestępstwo z art. 209 k.k. nie jest przestępstwem formalnym, zatem nie wystarczy samo ustalenie faktu braku wpłat rat alimentacyjnych lecz niezbędne jest wykazanie winy poprzez ustalenie iż oskarżony czynił to umyślnie, mając możliwości wywiązywania się z tego obowiązku. To iż obecnie brzmienie przepisu nie zawiera sformułowania „uporczywie” nie oznacza, iż przestępstwo to nie jest przestępstwem umyślnym.		

Konieczne jest każdorazowo ustalenie możliwości zarobkowania oskarżonego, w realiach niniejszej sprawy oznaczało to konieczność poczynienia ustaleń co do stanu zdrowia i kwestii posiadania statusu osoby bezrobotnej. Ponadto w zakresie przepisu art. 209 § 1 a k.k. konieczne jest poczynienie ustaleń co do narażenia na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych nie tylko przez odniesienie się do wyrażeń ustawowych i stwierdzeń o charakterze ogólnym, iż niepłacenie rat alimentacyjnych pogarsza sytuację życiową osoby uprawnionej. Zasadne są zatem wskazania apelacji obrońcy oskarżonego w zakresie wadliwego ustalenia, iż oskarżony umyślnie uchylał się od przyczyniania się do utrzymania uprawnionych, w sytuacji gdy obiektywne okoliczności, na które oskarżony nie miał wpływu, uniemożliwiały mu wywiązanie się z obowiązku alimentacyjnego, a Sąd do okoliczności tych się nie odniósł.

Wniosek

O uniewinnienie bądź uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

# zasadny	
# częściowo zasadny	
# niezasadny	

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

Wniosek o uchylenie wyroku jest zasadny bowiem zachodzi konieczność nie tylko przeprowadzenia przewodu sądowego na nowo ale w ogóle przeprowadzenia dowodów których

nie przeprowadzano w toku postępowania przygotowawczego i sądowego dotychczas wcale, a które niezbędne są do zweryfikowania linii obrony oskarżonego i możliwości wypełnienia przez niego znamion zarzucanego mu przestępstwa.

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
4.1.	
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
1.7. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
1.8. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
5.2.1.	Przedmiot i zakres zmiany
Zwięźle o powodach zmiany	

1.9. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
1.1.7. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia	

5.3.1.1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylecia		
5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylecia		
Zachodzi konieczność nie tylko przeprowadzenia przewodu sądowego na nowo lecz w ogóle przeprowadzenia dowodów których nie przeprowadzano w toku postępowania przygotowawczego i sądowego dotychczas wcale, a które niezbędne są do zweryfikowania linii obrony oskarżonego i możliwości wypełnienia przez niego znamion zarzucanego mu przestępstwa.		
5.3.1.3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylecia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
5.3.1.4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylecia		
1.1.8. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
Ponownie rozpoznając sprawę Sąd przeprowadzi pełne postępowanie dowodowe, w szczególności podejmie próby wyjaśnienia		

wskazanych powyżej kwestii dotyczących możliwości podjęcia pracy przez oskarżonego w okresie objętym zarzutem, przy uwzględnieniu stanu jego zdrowia w oparciu o dokumentację lekarską która należy zgromadzić, ponadto konieczne będzie przesłuchanie D. G..	
1.10. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku	
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
6. Koszty Procesu	

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności

7. PODPIS

1.11. Granice zaskarżenia	
Kolejny numer załącznika	1
Podmiot wnoszący apelację	Oskarżony
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wyrok Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach z dnia 8 stycznia 2020 r. sygnatura akt II K 832/19
0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia	
# na korzyść	# w całości

# na niekorzyść			
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.11.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia,		

	jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
0.11.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	zmiana

1.12. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	2		
Podmiot wnoszący apelację	Obrońca oskarżonego		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wyrok Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach z dnia 8 stycznia 2020 r. sygnatura akt II K 832/19		
0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	

#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
0.11.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność	

	kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
0.11.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana